

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

SSN Paweł Czubik

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych
radcy prawnego Piotra Karwata,

w sprawie M. K.

obwinionego o czyny z art. 64. ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6
ust. 1 i ust. 2, art. 28 ust. 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity
stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców
Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 roku oraz art. 44 ust. 1, art. 6, art. 62 ust. 3 oraz
art. 46 i art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z dnia 22 listopada 2014 roku
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 19 marca 2019 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 13 kwietnia
2018 roku, sygn. akt WO-[...] zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu
Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. z dnia 27 listopada
2017 r., w sprawie o sygn. akt D [...]

na podstawie art. 537 § 1 kpk w związku z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku
o radcach prawnych:

I. oddała kasację,

II. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w kwocie 20
(dwudziestu) złotych obciąża obwinionego r.pr. M. K..

UZASADNIENIE

W dniu 2 czerwca 2016 r. wpłynął do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. wniosek o ukaranie radcy prawnego M. K. (dalej także: „obwiniony”) wpisanego na listę radców prawnych pod numerem [...]. Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w [...]. zarzucił obwinionemu, o to że:

1. w okresie od grudnia 2012 roku do września 2013 roku nie dołożył należytej staranności w związku z reprezentowaniem skarżącego W. G., w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w W., VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych za sygn. akt VII P [...] przejawiający się w złożeniu pozwu zaopatrzonego w braki formalne, a następnie nie uzupełnienie tychże braków, w wyniku czego pozew został zwrócony, a skarżący utracił możliwość skutecznego dochodzenia roszczenia objętego pozwem z uwagi na upływ zawitego terminu na jego złożenie tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 507 z późn. zm.),
2. w okresie od grudnia 2013 roku do dnia ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów (tj. 11 marca 2016 roku), dopuścił się naruszenia obowiązku dbałości o godność zawodu przy dokonywaniu czynności zawodowych oraz wykonywania czynności zawodowych w sposób nieuczciwy poprzez brak zwrotu na rachunek klienta opłaty od pozwu w kwocie 23.019,00 zł zwróconej przez Sąd na rachunek wskazany przez radcę prawnego, będący jego rachunkiem osobistym tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 507 z późn. zm.),

3. w okresie od marca 2013 do lipca 2015 roku radca prawny nie informował klienta o przebiegu i wyniku sprawy tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego art. 28 ust. 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. oraz art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 507),
4. wykonywał czynności zawodowe w sposób nierzetelny i nieuczciwy poprzez skierowanie do skarżącego korespondencji elektronicznej z dnia 1 lipca 2015 roku, 12:27 PM, z dnia 1 lipca 2015, 12:51 PM oraz z dnia 2 lipca 2015 roku, 2:42 PM, w której udzielił skarżącemu nierzetelnej informacji o przebiegu i wyniku postępowania, pomimo że rzeczywisty stan dotyczący jego przebiegu i wyniku był znany radcy prawnemu, tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 507 z późn. zm.),
5. w okresie od dnia 13 listopada 2015 roku do dnia wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów z dnia 11 marca 2016 roku, radca prawny nie złożył wyjaśnień na wezwanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 62 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 507 z późn. zm.),
6. od sierpnia 2015 roku do dnia wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów z dnia 11 marca 2016 roku radca prawny nie wydał klientowi na

jego wezwanie dokumentów dotyczących prowadzonej sprawy pomimo zakończenia stosunku prawnego, tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 507 z późn. zm.),

7. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 20 października 2015 roku złożonym w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w W. I Wydział Cywilny za sygn. akt I Nc [...] oraz w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 21 października 2015 złożonym w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w W. I Wydział Cywilny za sygn. akt I Nc [...] radca prawny złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania adwokat K. S. oraz radcy prawnego S. P. dla ustalenia okoliczności objętych tajemnicą zawodową, tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 507 z późn. zm.).

Obwiniony nie wniósł odpowiedzi na wniosek o ukaranie.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...],
orzeczeniem z dnia 26 września 2016 roku, sygn. akt D [...]:

1. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 1 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego,

2. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 2 wniosku o ukaranie czynu jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;
3. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 3 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za ten czyn na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych wymierza karę pieniężną w kwocie 5000 zł (pięć tysięcy złotych) oraz na podstawie art. 65 ust. 2a dodatkowo orzeka zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
4. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 4 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pieniężną w kwocie 5.000,00 złotych (pięć tysięcy złotych) oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
5. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 5 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 62 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych i wymierzył karę nagany oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
6. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 6 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych i wymierzył karę pieniężną w kwocie 5.000,00 złotych (pięć tysięcy złotych)

oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),

7. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 7 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowił przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę nagany oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
8. na podstawie art. 65¹ ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych kary orzeczone w punktach 1, 2, 5 i 7 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego,
9. na podstawie art. 65¹ ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych kary orzeczone w punktach 3, 4 i 6 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę pieniężną w kwocie 15.000,00 złotych (piętnaście tysięcy złotych) i na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
10. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądził od Obwinionego radcy prawnego M. K., [...], na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 3.000,00 złotych (trzy tysiące złotych).

Od rozstrzygnięcia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. odwołanie wniósł obrońca obwinionego, zaskarżając orzeczenie w całości.

Na podstawie art. 444 kpk, art. 472 § 2, art. 438 pkt 2, pkt 3 oraz pkt 4 kpk zarzucił rażącą niesprawiedliwość wydanego orzeczenia, polegającą na popełnieniu istotnych błędów proceduralnych zarówno, jakościowych jak i ilościowych, w sytuacji, gdy wina obwinionego budzi bardzo poważne wątpliwości, a wymierzono radcy prawnemu M. K. najwyższą karę przewidzianą w ustawie z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- I. „pogwałcenie przepisu art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 26 września 2016 r. przez Sąd Dyscyplinarny podczas usprawiedliwionej nieobecności obwinionego, spowodowanej przyczynami natury zdrowotnej, potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim, wydanym przez lekarza sądowego i przeprowadzenie bez udziału obwinionego podstawowego dowodu jakim było pobieżne przesłuchanie świadka W. G., stanowiące rażące naruszenia prawa obwinionego do obrony (*patrz także Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 stycznia 2016 r. - sygn. akt II AKa 248/15, LEX 2041784*);
- II.
 1. obrazę przepisów postępowania, mających decydujący wpływ na treść niniejszego orzeczenia, a polegającą na:
 - a) zaniechaniu uznania, iż zachodzą „inne przesłanki utrudniające obronę” obwinionego w rozumieniu przepisu art. 79 § 2 k.p.k. zwłaszcza w sytuacji gdy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego żądał wymierzenia radcy prawnemu Panu mec. M. K., najsurowszej kary (taką karę niestety orzeczono) i niewyznaczeniu obwinionemu - w zaistniałej - sytuacji obrońcy z urzędu w postępowaniu dyscyplinarnym;
 - b) rażącym naruszeniu art. 391 § 1 i art. 393 § 2 k.p.k. - co miało bezpośredni wpływ na błędne orzeczenie, jakie zapadło w niniejszej sprawie - poprzez zaniechanie ujawnienia na rozprawie zeznań W. G. treść k-1-7, 57-59, 73 w sytuacji ewidentnej sprzeczności w jego zeznaniach;
 - c) pogwałceniu art. 4, 5 § 2, 7, 92 i 419 k.p.k. poprzez m.in. na daniu wiary sprzecznym ze sobą, a przez to budzącym bardzo poważne wątpliwości, co do wiarygodności, zeznań świadka W. G. i oparcie orzeczenia z całą pewnością nie na całokształcie materiału dowodowego, co doprowadziło do wydania bezzasadnego orzeczenia;

- d) zaniechaniu dopuszczenia dowodu z zeznań świadka radcy prawnego Pani mec. K. K. w sytuacji gdy już w dochodzeniu istniała potrzeba dopuszczenia z urzędu tego dowodu (art. 167 k.p.k., K-73);
 - e) zaniechaniu w treści dyspozytywnej orzeczenia wymienienia osoby Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...], pomimo, że taki obowiązek zgodnie z przepisem art. 413 § 1 pkt 1 k.p.k. na Sądzie Dyscyplinarnym z mocy prawa ciążył;
 - f) zaniechaniu enumeratywnego wymieniania dowodów dopuszczonych przez Sąd Dyscyplinarny w niniejszej sprawie - art. 405 k.p.k. - co w efekcie doprowadziło, do nieprawidłowego orzeczenia w niniejszej sprawie i wydania orzeczenia rażąco niesprawiedliwego;
 - g) zaniechaniu dokonania badań osobo - poznawczych, a w szczególności ustalenia stosunków rodzinnych i majątkowych obwinionego, a także zebrania danych dotyczących niekaralności za przewinienia dyscyplinarne wbrew normie przepisu art. 213 § 1 k.p.k. co skutkowało wymierzeniem najsurowszej kary, a także surowej kary pieniężnej, pomimo zasadnych wątpliwości co do winy radcy prawnego Pana mec. M. K.;
2. Błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mający decydujący wpływ na treść tego bezpodstawnego orzeczenia jakie wydano w niniejszej sprawie, a polegający na:
- a) Odnosnie zarzutu pierwszego - niesłusznie przypisanego obwinionemu - na bezzasadnym uznaniu jakoby to „(...) obwiniony radca prawny nie dołożył należytej staranności, co przejawiało się zwrotem pozwu, czego następstwem był brak możliwości dochodzenia przez pokrzywdzonego, w imieniu którego działał obwiniony roszczenia od swojego pracodawcy w związku z upływem terminów zawitych na wytoczenie powództwa” (patrz strona 12 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia), podczas gdy w rzeczywistości pomimo licznych monitów ze strony obwinionego i Pani radcy prawnego mecenas K. K., Pan W. G. nie chciał przekazać

swoim pełnomocnikom pieniędzy na opłacenie opłaty od pozwu i to sam Pan W. G. z wyłącznie własnej winy uchybił terminowi płatności opłaty od pozwu z tego tylko też powodu obwiniony zmuszony został wnosić o przedłużenie terminu, w oparciu o przepis art. 166 k.p.k. (patrz strona 6 zaskarżonego orzeczenia);

- b) Odnośnie zarzutu drugiego - niesłusznie przepisane obwinionemu - na bezzasadnym uznaniu jakoby obwiniony wbrew woli Pana W. G. dokonał dyspozycji przełania kwoty 23 010,00 złotych rzekomo na rachunek osobisty podczas gdy Pan W. G. początkowo akceptował fakt przełania kwoty na rachunek Kancelarii Radcy Prawnego (k-59), zważywszy, że sam nie rozliczył się z obwinionym i z radcą prawnym Panią mecenas K. K. z tytułu udzielania w dniu 13 sierpnia 2013 r. pełnomocnictwa do działania w ZUS-ie i otrzymania przez uprawnionego świadczenia pieniężnego w wysokości ponad 184 tys. złotych.
- c) Odnośnie zarzutu trzeciego - niesłusznie przypisanego obwinionemu - na bezzasadnym uznaniu jakoby obwiniony „nie informował Klienta o przebiegu i wynikach sprawy” podczas gdy Pan W. G. był informowany o przebiegu sprawy przede wszystkim przez radcę prawnego Panią mecenas K. K., a także przez obwinionego, ale faktów tych może nie pamiętać z uwagi na zażywanie silnych leków;
- d) Odnośnie zarzutu czwartego - niesłusznie przypisanego obwinionemu - na bezzasadnym uznaniu jakoby udzielił Panu W. G. nierzetelnej informacji o przebiegu i wyniku sprawy podczas gdy przekazywane w tamtym czasie informacje były adekwatne do informacji otrzymywanych w Sądzie.
- e) Odnośnie zarzutu piątego - niesłusznie przypisanego obwinionemu - polegającego na braku sprecyzowania przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych zakresu zwolnienia z tajemnicy radcy prawnego określonej w dyspozycji przepisu art. 178 pkt 1 k.p.k. w związku z treścią przepisu art. 74¹ ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r.

- f) Odnośnie zarzutu szóstego - niesłusznie przypisanego obwinionemu - „w szczególności (...) [jakoby] nie przekazał [obwiniony - przypis autora odwołania] oryginału świadectwa pracy” (strona 20 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia), w sytuacji gdy Pan W. G. NIGDY nie wręczył ani nie przekazał ani radcy prawnemu Pani mecenas K. K., ani obwinionemu oryginału tego dokumentu;
 - g) Odnośnie zarzutu siódmego - niesłusznie przypisanego obwinionemu jakoby wniósł o przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadków w osobach radcy prawnego Pana mecenas S. P. i adwokata K. S. na okoliczność dowodzenia świadczenia pomocy prawnej w szerszym zakresie niż wynikający z umowy zlecenia ta teza dowodowa nie naruszała treści przepisu art. 178 pkt 1 k.p.k., a fakty które mieli ujawnić w/w świadkowie w toku przesłuchania podczas przewodu sądowego nie były sprzeczne z „(...) ich obowiązkiem dochowania tajemnicy zawodowej (por. strona 21 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia).
- III. Niezależnie od podniesionych wyżej zarzutów z bardzo daleko posuniętej ostrożności procesowej podnoszę zarzut rażąco niewspółmiernej kary w szczególności w zakresie punktu I, II i VIII orzeczenia, zwłaszcza w sytuacji, gdy nie wzięto pod uwagę dotychczasowej niekaralności obwinionego i nienagannego wykonywania zawodu radcy prawnego przez okres 15 lat, co w żaden sposób nie znalazło odzwierciedlenia (nawet w znikomym stopniu) w treści orzeczenia”.

Na zasadzie art. 427 § 1 i art. 437 § 2 k.p.k. wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia, jako wydanego z drastycznym naruszeniem prawa do obrony, wydanego przedwcześnie bez nawet próby wszechstronnego wyjaśniania wszystkich istotnych okoliczności niniejszej sprawy i przekazanie tejże sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. orzeczeniem z dnia 22 lutego 2017 roku, sygn. akt WO [...], uchylił zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. z dnia 26 września 2016 roku, sygn. akt D [...], i przekazał sprawę temu

sądowi do ponownego rozpoznania. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego pozostawił Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...].

Sąd odwoławczy uznał, że rozpoznanie sprawy na rozprawie pod nieobecność obwinionego, usprawiedliwioną *ex post* zaświadczeniem lekarza sądowego i wnoszącego o odrozdzenie rozprawy nie jest uchybieniem o charakterze bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 11 kpk. Sąd odwoławczy wskazał, że decyzja o prowadzeniu rozprawy w dniu 26 września 2016 roku pod nieobecność obwinionego jest formalnie poprawna, jednak jednocześnie skrajnie formalistyczna. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. zważył, że prowadzenie rozprawy pod nieobecność obwinionego, pomimo uzasadnionego przypuszczenia, że jego niestawiennictwo wynikało z przyczyn zdrowotnych stanowiło materialne naruszenie prawa do obrony. Uchybienie to, zdaniem sądu odwoławczego, miało charakter rażący i niewątpliwie mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. Obwiniony, w ocenie sądu drugiej instancji, miał prawo do przedstawienia swojej argumentacji przed sądem okręgowym, tym bardziej, że finalnie sąd ten orzekł wobec obwinionego najsurowszą karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu. Obwiniony wobec usprawiedliwienia *ex post* swojej nieobecności na rozprawie zaświadczeniem lekarza sądowego został tego prawa pozbawiony. Wobec rażącego naruszenia prawa obwinionego do obrony (niemożność uczestnictwa obwinionego na jedynej rozprawie, na której zapadło orzeczenie), zaistniała konieczność ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, stąd Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. Jak wskazał sąd odwoławczy, w toku ponownego rozpoznania sprawy, sąd pierwszej instancji winien przeprowadzić w całości przewód sądowy, przesłuchać świadków, strony oraz rozpatrzyć zarzuty podniesione w odwołaniu przez pełnomocnika obwinionego, a także poprawić błędne podstawy prawne zastosowane w zaskarżonym orzeczeniu.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. sygn. akt D [...], orzeczeniem z dnia 14 lipca 2017, sygn. akt D [...], roku wydanym na skutek ponownego rozpoznania sprawy:

1. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 2 wniosku o ukaranie czynu, przy czym przyjął, że czyn ten został popełniony w okresie od dnia 14 stycznia 2014 r. do dnia orzekania, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego,
2. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 3 wniosku o ukaranie czynu, przy czym uznał, że czyn ten został popełniony w okresie od 30 kwietnia 2015 r. do dnia orzekania, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 28 ust. 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VI 11/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. oraz art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych i wymierzył karę pieniężną w kwocie 5.000,00 złotych (pięć tysięcy złotych) oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
3. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 4 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 3) ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pieniężną w kwocie 5.000,00 złotych (pięć tysięcy złotych) oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),

4. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 5 wniosku o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 62 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 2) ustawy o radcach prawnych i wymierzył karę nagany oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
5. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 6 wniosku o ukaranie czynu, przy czym uznał, że czyn ten został popełniony w okresie od 25 sierpnia 2015 r. do dnia orzekania, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych i wymierzył karę pieniężną w kwocie 5.000,00 złotych (pięć tysięcy złotych) oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
6. uznał radcę prawnego M. K., [...], winnym zarzucanego w pkt 7 wniosku o ukaranie czynu, przy czym uznał, że czyn ten został popełniony przez złożenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania adw. K. S. oraz r.pr. S. P. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 października 2015 r. złożonym w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w W., I Wydział Cywilny za sygn. akt I Nc [...], który to czyn stanowił przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podst. art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę nagany oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
7. uniewinnił radcę prawnego M. K., [...], od popełnienia czynu zarzucanego w punkcie 1 wniosku o ukaranie oraz od popełnienia czynu polegającego na złożeniu w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z

dnia 20 października 2015 roku wniesionym w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w W. I Wydział Cywilny za sygn. akt I Nc [...] wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania adwokat K. S. oraz radcy prawnego S. P. dla ustalenia okoliczności objętych tajemnicą zawodową,

8. na podstawie art. 65¹ ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych kary orzeczone w punktach 1, 4 i 6 połączył w ten sposób, że orzeczone jako karę łączną karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego,
9. na podstawie art. 65¹ ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych kary orzeczone w punktach 2, 3 i 5 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę pieniężną w kwocie 15.000,00 złotych (piętnaście tysięcy złotych) i na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat),
10. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądził od Obwinionego radcy prawnego M. K., [...], na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 3.000,00 złotych (trzy tysiące złotych).

Od powyższego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. obrońca obwinionego złożył odwołanie, datowane na dzień 16 sierpnia 2017 roku, zaskarżając na zasadzie art. 444 i art. 425 § 2 zdanie 3 k.p.k. orzeczenie w całości w zakresie punktów 1-6 i 8-10, zaś odnośnie punktu 7 orzeczenia wyłącznie w zakresie jego uzasadnienia (dot. punktu 1 wniosku o ukaranie).

Na podstawie art. 427 § 2, art. 438 pkt 2, pkt 3, pkt 4 kpk orzeczeniu temu obrońca zarzucił w zaskarżonej części — odnośnie wszystkich w/w zarzutów — przede wszystkim pogwałcenie przepisu art. 442 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie zrealizowania wskazań Sądu odwoławczego, co skutkowało — zdaniem obrońcy ponownym wydaniem oczywiście błędnego orzeczenia, skazującego finalnie Obwinionego radcę prawnego M. K. — na najsurowszą karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu.

— w zakresie punktu 1 i 8 zaskarżonego orzeczenia zarzucił:

1. „zaniechanie ustalenia, co było rzeczywistą przyczyną braku zwrotu przez Obwinionego W. G. — kwoty 23.019,00 złotych i kiedy rzekomo taki zamiar u obwinionego powstał skoro „(...) okoliczności sprawy nie wskazują na to, że obwiniony celowo zwlekał z poinformowaniem pokrzywdzonego w z góry powziętym celu przywłaszczenia sobie kwoty opłaty po zwrocie pozwu” (patrz strona 9 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia), „nieskuteczność egzekucji wskazana przez pokrzywdzonego może świadczyć o trudnej sytuacji materialnej obwinionego” (patrz strona 18 in fine tamże) „(...) Obwiniony, odpowiadając na wiadomość e-mail pokrzywdzonego zapraszał go do odbycia spotkania w celu, co należy domniemywać, osobistego przedstawienia stanu sprawy (wiadomość e-mail Obwinionego z dnia 20 maja 2015 r. godz. 16:56 na K-36 oraz 2 lipca godz. 12:42 na K-38)” [strona 12 in fine – 13 tamże], zeznanie świadka W. G. („Mój prawnik powiedział mi po kontakcie z Panem mecenasem, że początkowo chciał zwrócić pieniądze, mam na myśli wpis...)”[K-58 in fine zeznanie świadka G.].

W sytuacji, gdy Sąd I instancji nie mógł ustalić przyczyny zaniechania zwrotu pieniędzy W. G. — mógł skorzystać z treści przepisu art. 374 § 1 zdanie 2 k.p.k. i wezwać Pana mecenas M. K. do obowiązkowego stawienia, czego z niewiadomych przyczyn nie uczynił”.

2. sprzeczność pomiędzy częścią dyspozytywną orzeczenia, a jego uzasadnieniem polegającą na skazaniu obwinionego za przelewanie kwoty 23.019,00 złotych na „rachunek osobisty” obwinionego (patrz część dyspozytywna orzeczenia strona 1 in fine i strona 3 in fine) podczas gdy z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika jednoznacznie, iż było to „(...) zlecenie płatnicze rachunku należącego do Kancelarii Obwinionego (K.13 i tamże)”, a więc radca prawny Pan mec. M. K. chciał rozliczyć się ze świadkiem W. G. i dlatego zlecenie płatnicze dotyczyło rachunku firmowego, a nie osobistego;
3. sprzeczność pomiędzy częścią dyspozytywną orzeczenia, a jego uzasadnieniem polegającą na przyjęciu, iż „(...) czyn został popełniony w okresie od dnia 14 stycznia 2014 roku do dnia orzeczenia” (patrz strona 3 in fine orzeczenia), podczas gdy w uzasadnieniu „Sąd ustalił, że

przedmiotowy czyn został popełniony w dniu 14 stycznia 2014 roku"(patrz strona 12 tamże);

4. sprzeczność w treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia polegająca na przyjęciu jakoby „Obwiniony powinien zwrócić Pokrzywdzonemu otrzymaną kwotę najpóźniej w dniu następnym tj. 14 stycznia 2014 roku" (strona 12 tamże) w sytuacji, gdy stanowisko Sądu I instancji jest całkowicie sprzeczne i niezrozumiałe z treścią art. 36 ust. 4 KERP jak i ze wcześniejszymi wywodami;
5. orzeczenie najsurowszej kary dyscyplinarnej w sytuacji, gdy wbrew wskazaniom Sądu odwoławczego — nie wyjaśniono wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a zwłaszcza podstawowej z punktu widzenia kancelarii wszystkich rozliczeń finansowych z klientem W. G. (patrz strona 4 odwołanie obrońcy obwinionego), pomimo zasadniczych sprzeczności w zaskarżonym orzeczeniu uniemożliwiających dokonanie kontroli odwoławczej, a także naruszeniu elementów normy przepisu art. 443 k.p.k., bowiem w zaskarżonym orzeczeniu powołano się na wielokrotną karalność dyscyplinarną obwinionego (patrz strona 18 tamże), co nie miało miejsca w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 26 września 2016 roku (sygnatura akt D [...]), a orzeczenie to zaskarżone było tylko na korzyść obwinionego, zaś karalność dyscyplinarna była znana Sądowi I instancji wydającemu orzeczenie w dniu 26 września 2016 roku, a (pomimo tego nie podniósł wówczas tego argumentu, co stało się w chwili obecnej).

Z uwagi na przedwczesność orzekania – „pomoc świadczona w sprawie Obwinionego obejmowała, zgodnie z przeprowadzonymi dowodami, prowadzenie negocjacji z przedstawicielami I., zastępstwo procesowe w sprawie z powództwa Pokrzywdzonego przeciwko I. oraz zastępstwo w sprawie zabezpieczenia społecznego przez Zakładem Ubezpieczeń Społecznych" (patrz strona 8 tamże), „udzieliłem jednego pełnomocnictwa mecenasowi K.. Nie przypominam sobie abym udzielił więcej pełnomocnictw" (patrz strona 3 protokołu rozprawy z dnia 29 maja 2017 roku) – a przede wszystkim bezwzględną konieczność precyzyjnego, a zarazem drobiazgowego ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie – wolnego od wszelkich sprzeczności i niedomówień – konieczne jest powtórne

uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie niniejszej sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

— w zakresie punktu 2 orzeczenia:

1. bezzasadne uznanie, iż obwiniony nie informował W. G. o przebiegu i wyniku sprawy w okresie od 30 kwietnia 2015 roku do dnia orzekania w sytuacji, gdy sam Sąd I instancji stwierdza, iż „(...) Obwiniony odpowiadając na wiadomość e-mail Pokrzywdzonego zapraszał go do odbycia spotkania w celu (...) osobistego przedstawienia stanu sprawy (wiadomość e-mail obwinionego z dnia 20 maja 2015 roku (...) na K.36 oraz 2 lipca (...) na K.38)” (patrz K-12 in fine – 13 tamże);
2. bezzasadne uznanie, iż obwiniony nie informował W. G. o przebiegu i wyniku sprawy „(...) do dnia orzekania” podczas gdy z ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego (patrz K-5 in fine tamże) jednoznacznie wynika, iż w/w wypowiedział radcy prawnemu M. K. pełnomocnictwo do reprezentowania we wszystkich postępowaniach przeciwko I. w dniu 12 sierpnia 2015 roku, zaś 17 sierpnia 2015 roku wypowiedział umowę zlecenia ze skutkiem natychmiastowym.

Obowiązkiem Sądu I instancji – zgodnie ze wskazaniami Sądu Odwoławczego – było szczegółowe ustalenie: dlaczego świadek W. G. nie chciał skorzystać z zaproszenia obwinionego i nie przybył do Kancelarii Radcy Prawnego ani po dniu 20 maja 2015 roku, ani po dniu 2 lipca 2015 roku”

Z uwagi na zaniechanie wyjaśnienia przez Sąd I instancji tej kwestii mającej kapitalne znaczenie dla prawidłowego orzekania w niniejszej sprawie – wniosek o ponowne uchylenie tegoż orzeczenia w zaskarżonej części wydaje się ze wszech miar uzasadniony.

— w zakresie punktu 3 orzeczenia:

1. błędne przyjęcie jakoby Obwiniony w sposób nierzetelny udzielał informacji o przebiegu postępowania w dniach 1-2 lipca 2015 roku, podczas gdy w rzeczywistości radca prawny M. K. także właśnie w dniu 2 lipca 2015 roku o godz. 12:42 wysłał e-mail w celu wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy i osobistego spotkania ze świadkiem W. G. (patrz K-12 in fine – 13 tamże);

Obrona reprezentuje pogląd, iż bez wyjaśnienia przyczyn niestawienia świadka W. G. w Kancelarii Radcy Prawnego Pana mec. M. K. po dniu 2 lipca 2017 roku nie jest możliwe prawidłowe orzekanie w niniejszej sprawie i z tego też powodu konieczne jest uchylenie zaskarżonego orzeczenia także w tej części. (Gdyby Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego nadal podtrzymywał zarzuty opisane w punkcie 2 i 3 orzeczenia – konieczne wydaje się rozważenie możliwości zakwalifikowania tych zarzutów jako jednego przewinienia dyscyplinarnego).

— w zakresie punktu 4 orzeczenia:

2. wydaje się z treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, iż obowiązkiem Sądu I instancji było rozważenie czy stanowiska zajętego przez Obwinionego nie należy rozważyć czy to w płaszczyźnie przepisu art. 28 § 1 kodeksu karnego czy też w płaszczyźnie przepisu art. 30 kodeksu karnego — w związku z treścią przepisu art. 74¹ ustawy o radcach prawnych;

— w zakresie zarzutu 5 orzeczenia:

1. błędnie ustalono jakoby obwiniony nie wydał świadkowi W. G. „dokumentów dotyczących prowadzonej sprawy”, ograniczając w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia zarzut, iż dotyczy to „(...) co najmniej dokumentów (...) przeciwko I.” (patrz K-16 tamże), w sytuacji, gdy świadek W. G. domagał się w istocie wydania przez Obwinionego jedynie oryginału świadectwa pracy, w którego posiadanie nigdy Obwiniony nie wszedł i nie mógł zwrócić W. G. dokumentu... którego nigdy nie miał!

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien dokładnie przesłuchać świadka W. G. na okoliczność, czy żądał zwrotu innych dokumentów poza oryginałem świadectwa pracy.

— w zakresie zarzutu 6:

1. powstaje zasadnicza sprzeczność pomiędzy częścią dyspozytywną orzeczenia jego uzasadnieniem, bowiem w części dyspozytywnej przyjęto jakoby obwiniony umyślnie dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego opisanego w tym zarzucie, podczas gdy z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, iż „Sąd uznał, że czyn ten został popełniony nieumyślnie (...) mogło być spowodowane niedbalstwem Obwinionego” (K-19 tamże);

taka sprzeczność może powodować konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia;

2. niezależnie od powyższego wydaje się, że należy rozważyć, czy nie zachodzą przesłanki do zmiany zaskarżonego orzeczenia w tej części i uniewinnienia obwinionego, bowiem przepis art. 8 kodeksu karnego przewiduje, że występki (w tym wypadku przewinienie dyscyplinarne) można popełnić tylko wówczas także nieumyślnie „jeżeli ustawa tak stanowi”, a w niniejszym przypadku ustawa tak nie stanowi”

W związku z podniesionymi zarzutami, obrońca Obwinionego na zasadzie art. 425 § 2 zdanie 3 kpk wniósł o wykreślenie z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia passusu zaczynającego się na stronie 9 od słów: „Jednakże Sąd nie dysponował...do słów „...z dochowaniem należytych staranności”. Ponadto, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt 6, poprzez uniewinnienie obwinionego od popełnienia wskazanego w tym punkcie czynu, a w pozostałej zaskarżonej części wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. orzeczeniem z dnia 13 kwietnia 2018 roku, sygn. akt WO-[...]:

1. zmienił pkt 1 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że skreślił z opisu czynu opisanego w pkt 2 wniosku o ukaranie słowa „jego rachunkiem osobistym” i w to miejsce wpisał słowa „rachunkiem bankowym prowadzonym dla kancelarii obwinionego”,
2. zmienił pkt 2 zaskarżonego orzeczenia w zakresie czasu popełnienia czynu, ograniczając jego czas trwania do 12 sierpnia 2015 roku,
3. zmienił pkt 9 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że w miejsce łącznej kary pieniężnej w kwocie 15.000,00 zł orzekł karę łączną w kwocie 5.000,00 zł,
4. zmienił pkt 9 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że uchylił rozstrzygnięcie w części „i na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo orzeka zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat (pięć lat)”,

5. zmienił zaskarżone uzasadnienie orzeczenia w ten sposób, że wyeliminował z jego treści fragment zawarty na stronie 9 od słów „jednakże Sąd nie dysponował materiałem dowodowym (...)” do słów „(...) że Pokrzywdzony został poinformowany o obowiązku uiszczenia opłaty w czasie właściwym, z dochowaniem należytej staranności”,
6. w pozostałym zakresie utrzymał wyrok w mocy,
7. zasądził od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.200,00 (słownie: jeden tysiąc dwieście) zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w [...].

W uzasadnieniu Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wskazał, że odwołanie obrońcy obwinionego okazało się zasadne jedynie w części. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. nie doszło do naruszenia przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przepisu art. 444 § 3 kpk po przez zaniechanie zrealizowania wskazań Sądu Odwoławczego uprzednio wydanych w przedmiotowej sprawie. W ocenie tegoż sądu analiza akt postępowania dostarczyła podstaw do twierdzenia, że Sąd I instancji w wyniku ponownego wszechstronnego rozpatrzenia sprawy przeprowadził w całości przewód sądowy, rozpatrzył zarzuty podniesione w odwołaniu obrońcy obwinionego, przesłuchał świadków, i wbrew twierdzeniem odwołania dociekał prawdy obiektywnej.

W zakresie zarzutu odwołania dotyczącego zaniechania ustalenia przez sąd I instancji rzeczywistej przyczyny braku zwrotu wpisu oraz daty powstania zamiaru Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. podniósł, że obwiniony nie stawiał się na żadnym z pięciu terminów rozpraw, a udział obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym jest jego uprawnieniem a nie obowiązkiem. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. to działanie obwinionego doprowadziło do sytuacji, w której nie uregulował on zasad wynagradzania go za prowadzenie pozostałych spraw pokrzywdzonego. Pokrzywdzony uzyskał prawomocne orzeczenia sądu cywilnego, potwierdzające obowiązek obwinionego zwrotu pokrzywdzonemu otrzymanych kwot.

W kontekście sprzeczności części dyspozytywnej orzeczenia i jego uzasadnienia, jak i samej treści uzasadnienia, za zasadne uznano odwołanie w części dotyczącej ustalenia rachunku bankowego, na który został dokonany zwrot opłaty. Jednak jak podniósł Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W., istotny jest fakt, że rachunek bankowy prowadzony był dla obwinionego, nie zaś dla pokrzywdzonego. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wskazał, że przewinienie dyscyplinarne powstało w wyniku dopuszczenia się przez obwinionego zaniechania i miało charakter czynu trwałego.

Za chybiony uznano zarzut odwołania dotyczący pkt. 2 i 3 orzeczenia. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wskazał, że sam fakt zaproszenia na spotkanie pokrzywdzonego nie jest udzieleniem stosowanej informacji, bowiem w ocenie sądu II instancji, jeżeli nie mogło dojść do spotkania, to pozostawały inne kanały komunikacji. Jednocześnie wskazać należy, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. ograniczył czas popełnienia czynu do dnia 12 sierpnia 2015 roku, tj. daty wypowiedzenia przez pokrzywdzonego pełnomocnictwa. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. podkreślił także, że nie można uznać czynów wskazanych w pkt. 2 i 3 orzeczenia za jeden delikt dyscyplinarny, bowiem jeden odnosi się do nieudzielenia informacji, drugi zaś do udzielenia jej w sposób nierzetelny.

Za niezasadny uznano zarzut co do pkt. 4 zaskarżonego orzeczenia, bowiem w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. nie ziściły się okoliczności uzasadniające naruszenie art. 28 § 1 kk i 30 kk. W odniesieniu zaś do zarzutu obrońcy dotyczącego błędnego ustalenia przez sąd I instancji obowiązku zwrotu dokumentów dotyczących prowadzonej przez obwinionego sprawy pokrzywdzonego, przeznaczonych do wydania pokrzywdzonemu nie znalazł uzasadnienia. Pokrzywdzony domagał się zwrotu wszystkich dokumentów, a nie tylko świadectwa pracy. Obwiniony nie uczynił zadość temu obowiązkowi. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. nie zachodzi też sprzeczność pomiędzy dyspozytywną treścią orzeczenia pkt 6,a treścią uzasadnienia. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. podkreślił, że każde

przewinienie dyscyplinarne może zostać popełnione tak umyślnie jak i nieumyślnie. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. uznał za zasadny zarzut dotyczący rozważań w zakresie czynu, od którego popełnienia został obwiniony uniewinniony i w konsekwencji wyeliminował z uzasadnienia orzeczenia fragment znajdujący się na stronie 9.

W odniesieniu do wymierzonej obwinionemu kary Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wskazał, że w jego ocenie kara jest współmierna do stopnia zawinienia obwinionego i społecznej szkodliwości czynów, a nadto odpowiada społecznemu poczuciu sprawiedliwości oraz realizuje cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do obwinionego. Sąd nie dopatrywał się także okoliczności łagodzących, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary.

Kasację od rozstrzygnięcia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych wywiódł obrońca obwinionego. Na zasadzie art. 520 § 1 kpk zaskarżył orzeczenie w całości z wyjątkiem pkt 5. Na podstawie art. 523 §1 kpk i 526 § 1 kpk zarzucił:

1. „rażące naruszenie prawa materialnego poprzez:
 - 1) błędną wykładnię przepisu art. 9 § 1 kpk odnośnie zamiaru popełnienia czynu opisanego w pkt 1 zaskarżonego orzeczenia;
 - 2) wymierzenie drastycznie surowej kary – najsurowszej kary przewidzianej w ustawie o radcach prawnych (por. strona 23 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia) – w sytuacji gdy z ujawnionych okoliczności sprawy wynika coś zgoła innego;
2. rażące naruszenie przepisów procedury karnej poprzez:
 - 1) utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I-szej instancji w sytuacji gdy tenże Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w [...]. zaniechał zrealizowania zapytań prawnych i wskazań Sądu odwoławczego – do czego był bezwzględnie zobowiązany (art. 442 § 3 kpk) – i co doprowadziło do ułomnego rozstrzygnięcia jakie zapadło w niniejszej sprawie (art. 457 § 2 kpk);
 - 2) wyjątkowe pogwałcenie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej izby Radców Prawnych w W. prawa obwinionego, Pana radcy prawnego M. K., do obrony poprzez uniemożliwienie w/w

obwinionemu zwrotu kwoty 23 019 złotych skarżącemu W. G. przed wydaniem orzeczenia w dniu 13 kwietnia 2018 r., co bezpośrednio zaważyło na utrzymaniu w mocy najsurowszej kary wobec mego Klienta – przewidzianej w ustawie o radcach prawnych”.

Na podstawie art. 537 § 1 i § 2 kpk wniósł o uchylenie orzeczenia Sądów pierwszej i drugiej instancji i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w [...]. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie kasacja nie zasługiwała na uwzględnienie i jako taką należało ją oddalić.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że zgodnie z treścią przepisu art. 62³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 roku, poz. 2115 ze zm.), kasacja w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej. Do postępowania dyscyplinarnego na mocy art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego. Należy więc podnieść, że zgodnie z przepisem art. 536 kpk Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym - tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455. Sąd Najwyższy jest zatem związany podniesionymi zarzutami, w konsekwencji takiego rozwiązania przyjętego przez ustawodawcę na autorach kasacji spoczywa obowiązek precyzyjnego formułowania zarzutów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2013 roku, sygn. akt III K 391/12, LEX nr 1302180).

Odnosząc się do podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych, konieczne jest wskazanie, że ustawodawca w przepisie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych wprost wskazał, że radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych

obowiązków zawodowych. Nie można także pominąć tego, że od każdej osoby wykonującej zawód związany z ochroną prawną, wymaga się ponadstandardowego sposobu postępowania, tak w życiu zawodowym jak i prywatnym. Nie ulega wątpliwości, że zachowanie właściwych standardów postępowania ma fundamentalne znaczenie w odniesieniu do działalności zawodowej radcy prawnego związanej ze świadczeniem pomocy prawnej, jako głównego przedmiotu aktywności danego podmiotu. Wyższe standardy postępowania nałożone na radców prawnych, jako przedstawicieli zawodu zaufania publicznego, wynikają przede wszystkim z konieczności ochrony godności i autorytetu radcy prawnego i korporacji, jako pewnej wartości, z której wyprowadza się wzorcową powinność zachowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2019 roku, sygn. akt II DSS 16/18). Ocena zachowania radcy prawnego w kontekście przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej dokonywana jest w toku postępowania dyscyplinarnego, którego zasadniczym celem jest stanie na straży właściwego wykonywania zawodu, to znaczy w zgodzie z przepisami prawa i godnością zawodu.

Przechodząc do oceny wywiedzionych przez obrońcę obwinionego zarzutów naruszenia prawa materialnego należy podkreślić, że są one chybione. Zdaniem Sądu Najwyższego przewinienie dyscyplinarne można popełnić jedynie w sposób zawiniony, a postępowanie takie ocenia się, zgodnie z art. 1 § 3 kk, według stanu z chwili popełnienia czynu. Zgodnie z art. 9 kk stosowanym na podstawie art. 74¹ pkt 2 ustawy o radach prawnych tradycyjnie wyróżnia się formę winy umyślnej, kiedy obwinionemu można przypisać zamiar bezpośredni (*dolus directus*), to znaczy kiedy ma chęć popełnienia przewinienia dyscyplinarnego lub zamiar ewentualny (*dolus eventualis*), występujący w sytuacji, gdy podmiot przewiduje możliwość popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i się na to godzi. Z drugiej strony wyróżnia się także formę winy nieumyślnej, w postaci lekkomyślności lub niedbalstwa. Można stwierdzić, że czyn popełniony nieumyślnie to czyn nieostrożny, zgodnie bowiem z przepisem art. 9 ust. 2 kk czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł

przewidzieć. W doktrynie prawa karnego wyróżnia się także formę winy kumulowanej, obejmującej winę kombinowaną (umyślno-nieumyślną) jak również konfiguracje winy umyślno-umyślniej oraz nieumyślno-nieumyślniej.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela wyrażony na gruncie niniejszej sprawy przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. pogląd, że każde przewinienie dyscyplinarne może być co do zasady popełnione tak umyślnie jak i nieumyślnie. Przyjęcie takiego stanowiska ma swoje źródło w braku innych materialnoprawnych aspektów odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego na gruncie ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych. Ustawodawca nie zdecydował się na określenie, na wzór kodeksu karnego, części szczególnej, w której uregulowano by odpowiedzialność za poszczególne przewinienia dyscyplinarne. Można zatem przyjąć, że jest to zabieg celowy, iż przewinienia dyscyplinarne na gruncie ustawy o radcach prawnych mają *de iure* mają charakter katalogu otwartego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy, należy podkreślić, że w piśmie z dnia 20 sierpnia 2013 roku skierowanym do Sądu Rejonowego w W. obwiniony wniósł o przedłużenie terminu do uiszczenia opłaty od pozwu, który to termin upływał z dniem 20 sierpnia 2013 roku. Pokrzywdzony W. G. uiszczył po terminie opłatę sądową od pozwu w wysokości 23.019,00 złotych. Postanowieniem z dnia 6 września 2013 roku, Sąd Rejonowy w W., VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek o przedłużenie terminu do uiszczenia opłaty zwracając jednocześnie pozew z uwagi na nieuiszczenie opłaty sądowej. Obwiniony wystąpił trzykrotnie do Sądu Rejonowego w W., VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o zwrot uiszczonej opłaty od pozwu. Obwiniony zmieniał numer rachunku, na który miała być zwrócona opłata, jednakże zawsze był to rachunek, którym dysponował obwiniony, a nie pokrzywdzony. Zarządzeniem z dnia 29 października 2013 roku, Sąd Rejonowy w W., VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt VII P [...]) zarządził zwrot powodowi W. G. kwoty 23.019,00 złotych uiszczonej tytułem opłaty od pozwu. Zwrot ten nastąpił w dniu 10 stycznia 2014 roku na rachunek wskazany przez obwinionego. Po otrzymaniu zwrotu opłaty, obwiniony nie dokonał przekazania otrzymanych środków

pieniężnych na rzecz pokrzywdzonego, ani w inny sposób nie rozliczył się z klientem W. G..

Analizując zaistniałą sytuację z punktu widzenia wzorcowej powinności zachowania radcy prawnego, należy podkreślić, że w przypadku dokonania zwrotu opłaty sądowej wniesionej przez klienta, na rachunek pełnomocnika, powinien on poinformować o tym mocodawcę i niezwłocznie przekazać otrzymaną kwotę klientowi lub w drodze wzajemnych ustaleń w inny sposób dokonać rozliczenia z mocodawcą. W przypadku zaś sporu co do wzajemnych rozliczeń radca prawny nie może w sposób faktyczny dokonać zatrzymania środków pieniężnych klienta, ma bowiem ku temu sposoby prawne, które może wykorzystać w celu ochrony własnych interesów.

Jak ustalono w toku postępowania dowodowego, w niniejszej sprawie, pokrzywdzony W. G. wezwał obwinionego do zapłaty kwoty 23.019,00 zł tytułem uiszczonej, a następnie zwróconej opłaty sądowej oraz kwoty 5.000,00 zł zapłaconej przez pokrzywdzonego tytułem wynagrodzenia na podstawie umowy zlecenia świadczenia pomocy prawnej i procesowej zawartej dnia 10 grudnia 2012 roku. W dniu 29 września 2015 roku Sąd Rejonowy w W. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt I Nc [...]), którym nakazał obwinionemu zapłacić na rzecz pokrzywdzonego kwotę 23.019,00 zł wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania. W dniu 30 września 2015 roku Sąd Rejonowy w W. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt I Nc [...]), którym nakazał obwinionemu zapłacić na rzecz pokrzywdzonego kwotę 5.000,00 zł wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania. Obwiniony wobec każdego z tych rozstrzygnięć wniósł sprzeciw. Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy w W. zasądził od obwinionego na rzecz pokrzywdzonego kwotę 5.000,00 zł z odsetkami od dnia 29 sierpnia 2015 roku i kosztami procesu. Wyrok został opatrzony w klauzulę wykonalności. Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy w W. zasądził od obwinionego na rzecz pokrzywdzonego kwotę 23.019,00 zł wraz z odsetkami od dnia 11 stycznia 2014 roku i kosztami procesu. Wyrok został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Wobec obwinionego zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne. W dniu 13 kwietnia 2018 roku (po zakończeniu rozprawy przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby

Radców Prawnych w W.), w siedzibie komornika sądowego, obwiniony dokonał częściowego zwrotu należnych pokrzywdzonemu kwot, wpłacając 23.000,00 złotych.

Biorąc pod uwagę powyżej przedstawione okoliczności, w ocenie Sądu Najwyższego, radca prawny M. K. działał w zamiarze bezpośrednim. Nie można bowiem w inny sposób tłumaczyć zachowania, w którym pełnomocnik nie informując klienta o dokonanych przez sąd zwrocie wniesionej przez niego opłaty, w nieuprawniony sposób wchodzi w posiadanie środków pieniężnych mocodawcy, a po wezwaniu przez klienta do ich zwrotu, podejmuje czynności mające na celu unikanie zwrotnego przekazania środków pieniężnych na rzecz W. G.. Co więcej, w analizowanej sprawie zachowanie obwinionego doprowadziło także do powstania po stronie pokrzywdzonego szkody majątkowej.

Nie znajdują uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym podnoszone przez obrońcę obwinionego twierdzenia, że obwiniony zawsze chciał się rozliczyć z pokrzywdzonym, a nie mógł tego zrobić z winy W. G., który nie stawiał się w kancelarii. Nie jest takim uzasadnieniem także oświadczenie obwinionego złożone na rozprawie kasacyjnej, że zwłoka z oddaniem pieniędzy wynikała z tego, że miał problemy finansowe i jego konto zostało zajęte przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zdaniem Sądu Najwyższego twierdzenia takie stanowią jedynie nieudolną próbę eksulpacji obwinionego. Na marginesie należy jedynie wskazać, że gdyby obwiniony chciał rozliczyć się z pokrzywdzonym mógł wnioskować do Sądu Rejonowego o przekazanie opłaty na rachunek klienta lub niezwłocznie poinformować go o dokonanych zwrocie i dostępnym kanałem komunikacji ustalić numer rachunku bankowego. W realiach przedmiotowej sprawy taka sytuacja nie miała miejsca. Dopiero postępowanie egzekucyjne doprowadziło do częściowego zwrotu zasądzonych kwot. Nie wpływa to jednak na ocenę zachowania obwinionego, które jest sprzeczne z podstawowymi regułami postępowania wymaganymi od radcy prawnego. Zdaniem Sądu Najwyższego, analizowane zachowanie obwinionego radcy prawnego M. K. powinno spotkać się ze zdecydowaną reakcją dyscyplinarną. Na marginesie należy jedynie zauważyć, że zgodnie wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 1997 roku (sygn. akt II SZ 297, LEX nr 33004) „przywłaszczenie kwoty pieniężnej na szkodę klienta

uzasadnia wymierzenie radcy prawnemu kary dyscyplinarnej pozbawienia prawa wykonywania zawodu”. W analizowanym stanie faktycznym nie ulega wątpliwości, że obwiniony w sposób nieuprawniony wszedł w posiadanie środków pieniężnych klienta, następnie unikając dokonania ich zwrotu.

W odniesieniu do zarzutów rażącego naruszenia przepisów procedury karnej, której w ocenie skarżącego polegającego na utrzymaniu w mocy orzeczenia sądu pierwszej instancji w sytuacji gdy tenże Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. zaniechał zrealizowania zapatrywań prawnych i wskazań Sądu odwoławczego – do czego był bezwzględnie zobowiązany (art. 442 § 3 kpk) – i co doprowadziło do ułomnego rozstrzygnięcia jakie zapadło w niniejszej sprawie (art. 457 § 2 kpk) oraz po wtóre wyjątkowego pogwałcenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. prawa obwinionego, Pana radcy prawnego M. K., do obrony poprzez uniemożliwienie w/w obwinionemu zwrotu kwoty 23 019 złotych skarżącemu W. G. przed wydaniem orzeczenia w dniu 13 kwietnia 2018 r. należy stwierdzić, że nie zasługują one na uwzględnienie.

Odnosząc się do podnoszonego zarzutu naruszenia prawa do obrony obwinionego, Sąd Najwyższy podkreśla, że w niniejszej sprawie nie dopatrył się takiego naruszenia. Prawo do obrony stanowi jedną z fundamentalnych zasad prowadzenia postępowania karnego. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że „konstytucyjne prawo do obrony należy rozumieć szeroko, jest ono bowiem nie tylko fundamentalną zasadą procesu karnego, ale też elementarnym standardem demokratycznego państwa prawnego” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lutego 2004 r., sygn. akt SK 39/02, Legalis nr 61112). W orzecznictwie i literaturze przedmiotu, prawo do obrony definiowane jest w dwóch aspektach. Po pierwsze jako prawo do obrony w znaczeniu formalnym, które daje możliwość korzystania przez obwinionego z pomocy obrońcy. Z drugiej strony prawo to realizowane jest w znaczeniu materialnym, które należy rozumieć między innymi jako możliwość samodzielnego podejmowania czynności przez obwinionego we wszystkich fazach procesu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2016 roku, sygn. akt IV KK 242/16, Legalis nr 1544289; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2015 roku, sygn. akt IV KK 29/15, LEX nr 1683372).

Z treści uzasadnienia kasacji można wywieść, że w kategorii naruszenia prawa do obrony, obrońca traktuje między innymi nie zarządzenie przez sąd odwoławczy przerwy w rozprawie, umożliwiającej obwinionemu dokonanie zwrotu środków pieniężnych na rzecz pokrzywdzonego. W ocenie Sądu Najwyższego nie można w takich kategoriach, w analizowanej sprawie, rozpatrywać braku zarządzenia przerwy w rozprawie, bowiem w jej trakcie nie doszło ani do zmiany kwalifikacji prawnej ani zaistnienia jakichkolwiek innych okoliczności uzasadniających konieczność przygotowania się do obrony. Jedyną okolicznością, która zdaniem obrony była uzasadnieniem dla zarządzenia przerwy była chęć zwrotu środków pieniężnych przez obwinionego na rzecz klienta. W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu żadna z form prawa do obrony, tak pod względem formalnym, jak i materialnym, nie została w jakikolwiek sposób ograniczona przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W..

Zdaniem Sądu Najwyższego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. nie dopuścił się także uchybień w ocenie zgodności postępowania prowadzonego przez sąd pierwszoinstancyjny ze wskazaniem sądu odwoławczego. Skarżący nie wskazał w kasacji, że doszło w tym zakresie do rażącego naruszenia prawa przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W.. Sąd Najwyższy podziela stanowisko Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W., który w obszerny sposób odniósł się do oceny postępowania sądu pierwszoinstancyjnego w kontekście jego zgodności z art. 442 § 3 kpk. Podkreślić należy, co zasadnie zostało podniesione w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2016 roku, że „sens normy określonej w art. 442 § 3 k.p.k. jest taki, iż udzielone przez sąd ad quem w trybie tego przepisu zalecenia nie ukierunkowują wyniku rozstrzygnięcia sądu a quo - co wydaje się w świetle zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu oczywiste - ale zawierają wskazówki o charakterze metodycznym i polecenia co do sposobu, w jaki należy przeprowadzić postępowanie, aby finalnym jego efektem był wyrok, będący rezultatem prawidłowego i wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy. Celowi temu służą również wiążące zapatrywania prawne sądu odwoławczego, które wszak nie dotyczą procesu subsumcji w rozpatrywanej *in*

concreto sprawie, ale wskazówek wykładniczych w odniesieniu do abstrakcyjnie interpretowanych przepisów” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2016 roku, sygn. akt V KK 2/16, LEX nr 2108517).

Przenosząc powyższe wywody na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć, że sąd odwoławczy dokonując oceny prowadzonego przez sąd *meriti* postępowania, na podstawie analizy akt postępowania doszedł do przekonania, że sąd pierwszoinstancyjny w prawidłowy sposób dokonał wszechstronnego rozpatrzenia sprawy, przeprowadził w całości przewód sądowy, rozpatrzył zarzuty podniesione w odwołaniu obrońcy obwinionego, przesłuchał świadków. W ocenie Sądu Najwyższego postępowanie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. należy ocenić jako prawidłowe, zgodne z obowiązującymi w tym zakresie normami prawnymi, co w konsekwencji doprowadziło do konieczności oddalenia zarzutu obrony. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 7 kpk organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Mając to na uwadze, sąd odwoławczy, wbrew twierdzeniom podnoszonym w kasacji, nie pozbawił radcy prawnego prawa wykonywania zawodu za karę odmówienia przyjęcia przez pokrzywdzonego pieniędzy, a jedynie w wyniku oceny zachowania radcy prawnego M. K., obejmującego sekwencję czynności związanych ze zwrotem środków pieniężnych. Niezasadne są twierdzenia obrony o chęci dobrowolnego przekazania środków na rzecz pokrzywdzonego, bowiem stoją w opozycji do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Z ustalone w sprawie stanu faktycznego wynika, że pokrzywdzony wszczął wobec obwinionego postępowanie egzekucyjne celem wyegzekwowania zasądzonych prawomocnymi wyrokami sądów powszechnych środków pieniężnych. Przeczy to zatem tezie o chęci dobrowolnego dokonania zwrotu zasądzonych kwot przez obwinionego.

Odnosząc się do błędnie sformułowanego zarzutu rażącej niewspółmierności kary należy jedynie podkreślić, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Sąd Najwyższy zauważa, że pojęcie rażącej niewspółmierności kary oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Należy dodać, że przesłanka rażącej

niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1995 r., sygn. akt II KRN 198/94, LEX nr 20739; wyrok Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego z dnia 27 stycznia 2003 r., sygn. akt SNO 60/02, LEX nr 471983; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2007 roku, sygn. akt SNO 75/07, LEX nr 569073). Chodzi tu więc o różnicę zasadniczej natury, oczywistą, rzucającą się w oczy i niedającą się zaakceptować nieproporcjonalność kary orzeczonej w stosunku do kary sprawiedliwej, zasłużonej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2006 r., SNO 28/06, LEX nr 568924; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2003 r., SNO 56/03, LEX nr 471890; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2005 r., SNO 6/05, LEX nr 569033; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., SDI 5/12, LEX nr 1228672).

Przenosząc te rozważania na grunt analizowanej sprawy należy podkreślić, że kary orzeczone wobec obwinionego nie są, w ocenie Sądu Najwyższego, rażąco niewspółmierne. Spełniają bowiem kryterium adekwatności co do stopnia zawinienia obwinionego i szkodliwości korporacyjnej. Szkodliwość korporacyjna to szkodliwość społeczna w rozumieniu przesłanek prawa karnego, oceniana w świetle szkodliwości wobec danego środowiska zawodowego. Szkodliwość korporacyjna stanowi skutki, które wynikają z postępowania danego podmiotu w sposób sprzeczny z przyjętą wzorcową powinnością zachowania dla korporacji, do której należy. Wyznaczając jej rozmiar należy odnieść się między innymi do czynników podmiotowych dotyczących danej osoby, a więc przeżyć psychicznych towarzyszących popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, mających istotne znaczenie dla jego oceny prawnej. Nie ulega wątpliwości, że wpływ na rozmiar tej szkodliwości ma wynikająca z postępowania danego podmiotu szkoda, a także sposób i okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, czy rodzaj i znaczenie naruszonych reguł (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2011 roku, sygn. akt SNO 31/11, LEX nr 1288859, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2016 roku, sygn. akt SNO 42/16, LEX nr 2149216). W judykaturze

Sądu Najwyższego wskazuje się, że oceniając rozmiar tej szkodliwości należy wziąć pod uwagę także autorytet i zaufanie do danego zawodu prawniczego, a w konsekwencji także całego wymiaru sprawiedliwości.

W przedmiotowym stanie faktycznym, zachowanie obwinionego było postępowaniem nieuczciwym, podważającym fundamentalne zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, a to relacji wzajemnego zaufania między pełnomocnikiem profesjonalnym a klientem, a także negatywnie wpływającym na wizerunek korporacji prawniczej, w konsekwencji wpływając na odbiór całego wymiaru sprawiedliwości. Podkreślić należy, że zarówno względy prewencji indywidualnej, jak i generalnej, przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności sprawy, przemawiają za słusnością wymierzonych jednostkowych kar dyscyplinarnych, w tym także kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu.

Z uwagi na brzmienie przepisu art. 65¹ ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych wobec obwinionego radcy prawnego M. K. orzec należało karę łączną pozbawienia prawa do wykonywania zawodu. Zgodnie bowiem ze wskazaną regulacją przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i karze pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego lub wydalenia z aplikacji wymierza się karę łączną pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego lub wydalenia z aplikacji, a w przypadku orzeczonych równocześnie kar pieniężnych karę tę orzeka się na zasadach przewidzianych w pkt 3, tj. łączna kara pieniężna nie może przekraczać sumy tych kar ani nie może być niższa od najwyższej z orzeczonych kar pieniężnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.